

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Pentru România și
răscăltate pe an:
— 4 coroane. —
Pentru România și
răscăltate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 43

Să luăm aminte...

Dela Arad spre mează noapte, până în Maramureș, spre mează zi până la Dunăre, în josul Murășului până la Seghedin și în sus până la obârșia Murășului, tot *Români* întâlnim.

Pe unde pământul e roditor, găsim între ei bogați, că nici o altă nație n'are mai cu stare. Traian Mărieș, din Cenadul-unguresc de pildă, are avere în preț d'aspros pe un milion și caț așa de frumoși, că înșiși oamenii regelui Carol din România s'au minunat și au cumpărat dela el.

Sunt însă și săraci, că ne întrebăm adesea: Oare, Doamne, din ce trăiesc săracii, pe vârful munților și prin văile adânci ale Carpaților, unde nu-i decât peșteri și pădure — dar' nici pădurile nu sunt ale lor!...

Și bogați și săraci își îndeplinesc însă d'opotrivă datorile către țară și tron. Plătesc bir, și mulți nici nu câștigă, decât banii ce trebuie să verse la vistieria statului. Slujesc cu credință și vitejie în ostirea împăratului și a țării.

Numai dreptul de căpetenie nu-l au și chiar unde îl au, nu-l pot ori nu știu să-l folosească așa, ca să fie bine și pentru ei și pentru întreg neamul românesc.

E vorba adică de dreptul de alegere.

Și aducem vorba asupra acestui drept acum anume, pentru-că alegerile bat la ușă. Domni, din toate partidele ungurești, au și dat năvală asupra satelor, unii să se laude cu isprăvurile din trecut, alții să făgăduiască marea cu sarea. N'au fost și nu vor fi cruțate nici satele românești, pentru-că atunci când e vorba de a se alege deputat, ori-care Ungur, fie domn cât de mare, se duce bucuros și printre Români. Altă dată nu. Ba o să vedem prin satele românești și Ovreii, cari o să-și facă cruce, numai să se vire pe sub pielea bietului Român, sărac!

Kar' dacă noi, cărturarii români, îndeosebi preoții și învățătorii de pe sate, vom lăsa turma cuvântătoare fără sfat bun și nu vom purta grije de alegătorii români, alegerile ce se apropie vor fi numai un prilej ca străinii să ridă de noi, și să ne batjocorească mai ales oamenii stăpânirii.

Vom vedea tot lucrurile rușinoase din trecut: alegătorii români puși pe car și duși la vot ca oile.

Astăzi pata cea mai mare pe trupul națiunii române. Intr'adever, un popor care atât de puțin ține la cin-

stea sa, încât se duce la vot pentru un ciocan de rachiu și un pește uscat, ori are atât de puțin curagiu, că tremură de frica notarului, acel popor nu e vrednic decât să fie călcat în picioare. Și de bună-seamă, că dacă altfel ne-am purta noi Români, n'ar îndrăzni nici o stăpânire să ne facă atâtea nedreptăți. Dacă n'ar fi încrezuții domni unguri, că se pot alege cu bani și beutură chiar și în cele mai bogate sate românești, altă cinste n's'ar da.

Să lucrăm dar' de p'acum, ca rușinea din trecut să nu se mai întemple.

Mai avem până la alegerile dietale cel mult 6—8 luni. Dacă nu ne vom trage deci seamă din vreme, o să ne pomenim că toate satele ne sunt aruncate, căci Ungurii doritori de a ajunge deputați, o să năpădească peste noi și bietul țeran român, și sărac și neștiutor de ce se întâmplă, ușor poate cădă în ispită.

Eata de ce d'odată cu lupta ce încep candidații la deputație, noi Români trebuie să începem și noi lupta de apărare. Votul țeranului român să nu mai fie nicăieri marfa scoasă la vânzare, ci un drept de care să se folosească într-o cinstea sa și a neamului său.

Fie că mai marii noștri vor hotărî să nu intrăm în alegere, ca în trecut, fie că ar hotărî că unde se poate să votăm pentru candidații români buni, un lucru trebuie să facem: să știm unii de alții și să lucrăm în înțelegere.

Până unde au ajuns Ungurii în urma nepăsării și slăbirii noastre se poate judeca și din următorul fapt. Duminică a vorbit înaintea alegătorilor săi din Panciova baronul Dániel Ernő, fost ministru sub Bánffy. El bine, cu toate că dintre alegătorii săi nici a cincea parte nu sunt Unguri, ci Serbi, Nemți și Români, totuși el a îndrăznit să se ridice împotriva naționalităților, zicând că n'avam drept să cerem a fi în Dietă ca naționalitate, ca partid deosebit de partidele ungurești. Ci toți Ungurii cer, ca în privința politicii să fim o apă cu ei și să spriginim partidele lor cari tind la desființarea noastră ca națiune.

Și de fapt, o mulțime de Unguri sunt aleși prin cercuri unde nu-i țipenie de Ungur.

Starea asta de lucruri trebuie să înceteze. Dacă hotărîm să nu luăm parte la alegeri, un singur Român de treabă să nu meargă la vot și urgisit să rămână cine alt-fel purcede. Tot

asa, dacă s'ar hotărî lupta, Iuda să fie socotit cel ce va da îndărăt.

Negreșit, fruntașii români își vor face datoria și își vor spune cuvântul, încă de cu vreme.

Până atunci fie-care Român de parte să se țină de ori-ce ademenire străină.

Russu Șirianu.

La congresul industrial din Viena, ținut luna trecută, a luat cuvântul și primul ministru Körber, amintind congresului că în anul viitor vine rîndul reînnoirii convențiilor comerciale cu străinătatea, și fixarea tarifelor vamale.

În vederea acestor importante acte face apel la „munca sirguincioasă” care va trebui să sprijinească guvernul austriac pentru ca acela să poată apăra interesele și validita în lupta Austriei, cu deosebire față cu „cealaltă jumătate a monarhiei.”

„Budapesti Hirnap” se supără rău pentru aceste declarațiuni, în cari vede o tendință de a încălea interesele economice-vamale ale Ungariei; și la rîndul său spune că, ori se va face teritoriu vamal comun, ori deosebit, „nu se va găsi nimeni în Ungaria care să împlinescă dorințele exprimate de congresul din Viena.”

Căile ferate bosniace și criza de cabinet.

Chestia înființării unor noi drumuri de fer în Bosnia discutându-se în consiliul de ministri comuni, s'a ventilat știrea, că un conflict între Széll și Krieghammer, pe această temă, ar pune în prospect o criză de cabinet.

În această privință eată ce i-se comunică din Viena lui „Budapesti Hirnap”:

„În numărul de mâine al ziarului „N. W. Tageblatt” se va publica următorul comunicat semi-oficios: Duminică viitoare se va continua și se va și încheia, probabil, discuțiunea ministerială comună în chestiunea drumurilor de fer din Bosnia; astfel versiunea că afacerea căilor ferate bosniace s'ar fi rezolvată în sens favorabil pentru Ungaria, nu corăspunde adevărului. Contrastul în modul de-a concepe chestiunea, dintre cele două guverne, nu e adus încă situațiunea în stare critică și nu este eschisă posibilitatea de-a ajunge la o rezolvare mulțumitoare. Guvernul austriac pretinde cu toată hotărîrea să se facă legătura cu Spalato”...

Ceea ce pretinde guvernul unguresc nu se spune în comunicat.

Pentru-ce? Probabil pentru-că n'are să se țină seamă de pretenția sa. Și „criza” va trece pe nesimțite și pe înghițite.

Revista săptămânei.

În Dieta din Budapesta face mare zarvă partidul kossuthist, în jurul afacerii căsătoriei moștenitorului de tron, pusă în desbatere pentru a fi înarticulată între legile țării, în forma în care ea s'a încheiat. Arhiducele Francisc Ferdinand a declarat anume, ca soția sa nefiind din casă domnitoare nu va putea purta titlul de împărăteasă și regină; precum nici copil ce se vor naște din această căsătorie morganatică (pe mâna stângă) nu-și vor putea forma un drept la moștenirea tronului.

Acești oameni, urmași ai revoluționarilor dela 1848, nu perd nici un privilegiu pentru a se arăta puțin loiali adică credincioși, față de Dinastie, ale cărei preînalte hotărîri ie tirăsc într-o discuție aprinsă.

În zilele acestea se va vota însă acea lege. Ș'apoi vor veni la rînd câteva lucrări mărunte în Parlament, după cari se va pune în desbatere bugetul pentru anul viitor, ș'apoi se va închide Parlamentul, pentru a se redeschide în ultima sesiune din cursul celor cinci ani legislativi; și la primăvară vom avea noile alegeri, pentru o altă durată de cinci ani.

În vederea viitoarelor alegeri se fac deja mari mișcări în toată țara, toate partidele maghiare au început să se organizeze și să-și pregătească terenul pentru candidații lor.

Cu această ocaziune s'a văzut cât de îndărjiți sunt unii în contra altora, și ne face să prevedem că vor fi mari lupte, în cari vor fi exploatate toate patimile și răscolite toate armele posibile și imposibile; se vor folosi vrășmașii politicii unii față de alții de dușmanii confesionale, și altele, și altele.

Poporul nostru în fața viitoarelor alegeri va fi demn și cuminte, abținându-se de a se amesteca și de a face jocul partidelor maghiare, în așteptarea de a urma hotărîrile ce se vor comunica din partea conducătorilor săi.

Intru cât privește viața parlamentară în alte țări, am spus deja în alt rînd că în România sesiunea parlamentară extraordinară s'a încheiat. Legile votate au fost puse deja în practică, în parte, și în special legea taxei asupra țuicei — nu tocmai cu mult noroc.

Cultivatorii de prune, producătorii de țuică din județele de munte au făcut o adevărată revoltă contra aplicării acestei legi.

După știrile ce ne-au sosit din România, prefectul județului, subprefectul și procurorul trimis la fața locului, ca să domolească pe oamenii cari goniseră pe taxator, au fost nevoiți să ceară armată, pentru restabilirea ordinii.

Și, lucru dureros, armata sosită la Buda, unde izbucnise revolta, a tre-

buit să dea luptă cu poporul; a trebuit să tragă foc, ca să respingă atacul cu pietri al țeranilor.

Au căzut, jertfe al acestei ciocniri, mai mulți morți din amândouă părțile.

Este îngrijitoare această stare de lucruri, a cărei îndreptare și liniștire cu tot dinadinsul o dorim.

În Bulgaria de asemenea s'a deschis Parlamentul, printr'un mesagiu al principelui Ferdinand.

În mesagiu se vorbește și despre conflictul cu România, care e pe cale de a se aplană pe cale pacifică, mulțumită „loialității, înțelepciunii și prudenței guvernului bulgar“.

Cine-și aduce aminte de fazele prin care a trecut conflictul, își aduce aminte de „loialitatea“ bulgărească, care în altă limbă s'ar tălmăci: neobăzare; „înțelepciunea“, s'a dovedit prin contradicția dintre miniștri, dintre cari a demisionat chiar unul în mijlocul fazei celei mai acute a conflictului; „prudența“: care i-a făcut să bată în retragere numai atunci când sabia românească le sta de-asupra capului, și când toată lumea era revoltată de banditismul și protecțiunea lui pe față din partea autorităților bulgărești.

Cu toate acestea însă, deși târziu, dar nu prea târziu îi vedem pe Bulgari întorși pe calea pe care trebuie să meargă, și ori cât de cu vorbe frumoase ar vrea să-și mascheze peccatele, penitența o să-și-o facă. Și atunci, dreptate s'a făcut.

Dacă ne îndreptăm privirile înspre depărtatul Orient, în țara peilor galbene, vedem că deși foarte încet, dar totuși acțiunea merge spre pace.

Li-Hung-Ciang tratează cu puterile europene și e aplicat să primească toate condițiile de pace propuse de acestea.

Cea dintâi condiție este, condamnarea rebelului principe Tuan la muncă silnică pe viață; apoi libertatea absolută a comerțului pentru marile puteri europene în China, și stabilirea unei garde europene pe lângă persoana împăratului, care va fi repus în tronul său.

Nu se știe dacă dintre puteri Rusia se va mulțumi cu aceste propoziții și va renunța la anectarea Maedjuriei.

În cazul contrar din complicațiunea chineză ar putea urma o complicațiune europeană, între marile puteri, ear teatrul războiului s'ar putea schimba, din extremul Orient în centrul Europei.

Puterea iubirei de patrie și de libertate tot mai strălucește pe armele Burilor, deși anectarea Transvaalului a fost proclamată de Englezi.

Această proclamațiune s'a făcut cu două scopuri: întâiu pentru a putea „cuceritorii“ să se poarte cu cei ce mai luptă cu avutul și familiile celor ce nu vor să depună armele, ca față cu rebelii. Ear al doilea, pentru a putea zice de președintele Krüger, care a plecat în Europa, ca să întrevină pe lângă puteri în favorul patriei sale, că nu mai are în al cui nume vorbi, deoarece Republica Transvaalului nu mai există ca atare, Transvaalul fiind o provincie anectată imperiului britanic, și prin urmare Krüger a încetat de a mai fi președinte.

Organizațiunile de stat pot peri, se pot schimba, dar forța de neam va rămânea întotdeauna o forță vie, pe care viitorul n'o poate lipsi de roade.

Convocare.

Pe 7 Noemvre a. c. dimineața la 10 ore, este convocată reprezentanța comitatului Arad, la ședința extraordinară.

Obiectul acesteia va fi instalarea noului comite suprem.

Pe 8 Noemvre dimineața la 9 ore este convocată aceeași reprezentanță la ședința ordinară de toamnă.

În vederea afacerilor importante puse la ordine: z lei, membrii români, soții de principii ai reprezentanței comitatense, sunt rugați ca la 6 Noemvre seara la 7 ore să se prezinte în Arad la cafeneaua „Vass“, unde întrunindu-ne vom discuta asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

Arad, 26 Octomvre, 1900.

Mihail Velicin, Traian Vățianu,
președintele clubului membri- secretar.
lor români ai reprezentanței
comitatense.

Din România.

Circulara d lui P. P. Carp

În urma iminentei primejdii de a se isfri revolta între țerani, izbucnită în județele Râmnicul-Sărat, Pr. hova, Mehedinți și Olit, dl prim ministru Carp a lansat o instrucțiune circulară telegrafică Restabilirea adevărului asupra unora din dispozițiunile legii din 8 Octomvrie 1900 asupra țuicel, cum și asupra modului, cum se face aplicarea ei, se explică în următoarele puncte principale din circulară: Că taxa pe hectar nu se va mai percepe cu începere dela trimestrul Octomvrie 1900 - 1901 și s'a dat deja ordin pentru stergerea ei din roluri dela zisul trimestru; că țuica, care se va fabrica din borhotul supus la taxa de 20 bani pe decaltru nu va mai fi supusă la taxa pe grad; că atât taxa de 3 bani pe grad, cât și aceea de 20 bani pe decaltru de borhot, nu se percepe imediat, ci tocmai la vânzarea țuicii de către producători și că ea în definitiv lovește pe consumator, care la cumpărarea țuicii va avea de suportat adausul de preț, rezultând din taxele supuse de fisc; că prin interzicerea fabricațiunii țuicii falsificate se asigură țuicii naturale o mai mare înlesnire de desfacere în comerț; că acei cari vind borhotul altor producători nu vor fi supuși la nici o taxă, ci debitul taxelor se va stabili în persoana celor cari au cumpărat borhotul și l'au fabricat. — Știrile sosite în urmă veste-c, că în comunele unde se pornise revolta a fost restabilită ordinea.

Spicuri din presa maghiară.

Certați cu școala. Zărul lui Băffy își ia aere sentimentale, cari nu lipsesc de a fi totodată și comice. — Dacă nu mai mult, vorbind în numărul său din urmă earăș - și earăș despre politica de naționalități a lui Széll.

Așa, în privința Sărbilor zice Magyar Szó:

... Această esmănție frumoasă și cuminte o vedem, cu adevărat regret, pustiindu-se zi de zi. În ținuturile Dunării și ale Tiszii s'arbirmea altădată puternică a pierit cu totul... Și acum de odată vine „un ministru de culte, care după dorința „unui catichet, ordonă, ca copiii, ai căror „țăriști nu mai știu decât ungurește, de „acum înainte să se roage lui Dumnezeu „numai în limba sârbească“.

Și concluzia logică din sentimentale premisă urmează... (O vom da mai la vale). Să dăm până atunci textual o a doua premisă:

Săși sunt „venituri, cari au venit în „coacea flămânzi, zgriburând, ca cerșitor și „care din omnia noastră s'au temeinicit și „s'au îngrășat, ear acuma așa răsplătesc „bunătatea maghiară, că sufliă într'un foc cu

„Valahii, vrând să scoată pe Maghiari din „propria lor țară“...

Ne mai insistând asupra enormității minciunii ignorantului în ale istoriei patriei dela Magyar Szó, trecem la concluzia banfivistă din cele două premisă:

„Și nici astăzi nu poate guvernul să „facă pe aceste naționalități să priceapă, „că al nostru este dreptul, pe care cu mă- „rinimie l'am putea împărți cu ele, dar a „noastră este și puterea, și numai a noastră?“

„Adevăratul regret“, pentru peirea Sărbilor și supărarea pe Sași și Valahi, îl duce pe Băffy la concluzia:

A noastră este puterea“.

Un pandur din ziua de azi, fără să fie caporal, s'ar rușina de așa o logică.

Sunt rău certați cu școala cea dela Magyar Szó.

Răspuns ultim.

Acum, când știu sigur cu cine am să stau de vorbă. — căci mi se răspunde în „Tri- „buna“ din Sibiu Nr. 187., pot să vorbesc liber, fără nici o genare, căci știu cu cine și către cine grăesc.

Presupuneam, dar nu eram sigur de autor și de aceea că o dată eram rezervat în exonerarea cauzei. Deși, ca să-și poată explica dl Groșorean, că chiar eu și nu el- tul am scris toate „Reflexiunile“ și „răspun- „surile“ publicate în Tribuna Poporului“ din a ul acestor și încălitate cu semnul X., trebuie să accentuez, că momente psihologice imperioase m'au adus la aceea, ca să iau peana și să reflectez asupra celor întemplate, deși cu regret, căci acum văd, că trebuie să stau față în față cu un amic, căruia nu aș fi voit să i cauzez nici cea mai mică indispoziție, ci din contră... de altcum trecutul a dovedit destul...

Naturele noastre însă pot să se deosebească și cu atât mai vârtos simțămîntele, cari apoi provenite din anumite impresii, nu pot să concordeze, cu atât mai puțin să provoace intelectul să se avânte la discuțiuni idealiste. Demult am trecut peste puința de a ne ocupa cu idealismul, căci trăim în timpul materialismului, când spiritul mai mult e impresionat de realism decât de idealism. Și tocmai această împrejurare din nefericire e trecută cu vederea de colegul Groșorean. În acest chip poate să-și explice cauza, pentru-ce am zis, că s'a schimbat în păreri. Era un timp, când d'sa pretindea, ca fie care învățător să stea la culmea misiunii sale, ear aceasta o dovedea prin ținuta sa față de acel colegi, pe cari îi socotea de nedemni, în urma cărui fapt numai amici nu avea, dar dușmani avea cu gramada.

Și acuma? De-odată apucă să apere pe nu știu cine. Adecă: și a schimbat părerile de tot repede, din idealist s'a făcut materialist. Căci ce înseamnă alta, când apără oamenii și cauze, cari numai idealiste nu sunt.

D sa își va aduce bine aminte de conversațiile avute, din cari se oglindează perfect atât părerea d-sale, cât și a subscrișului, asupra vieții corpului învățătoresc, cu care ocaziune de tot intim ne împărtășiam părerile și judecățile câștigate asupra diferitelor lucruri, — cari acum, ressumate și comparate cu celea scrise de d'ea, dau un contrast isbitor. —

Sunt însă lucruri, cari nu e bine să le accentuăm între oamenii necunoscuți ori de cauză și cu atât mai vârtos între aceia, pe cari nu-i privește și pe cari nici n'ar trebui să-i facem curioși de a le ști. Acest lucruri, cari privesc de aproape pe unii și pe alții, e mai bine a le retăce, decât a le expune înaintea publicului neinteresat.

De aceea, mai bine voi eu ca sfacerea de sub discuție să rămână îngropată decât să discutăm despre lucruri, cari numai folositoare n'ar fi cauzel învățământului și cari ar supăra foarte rău pe unii „amici pâruiți“ ai colegului Groșorean, cari și mulează amicitie față de d'sa.

Că s'a făcut atâta vorbă pentru nimica, cauza poate să fie însoțirea prea mare a colegului G. de a apăra pe oamenii pe cari nu i cunoaște și cari acum în urma apărării sale presupun că tot ce face este bine și corect, — lucru care nu poate să convină celor ce cunosc pe cei protegiați și astfel sunt siliți a lua vorba, ca cel puțin să nu le facă plăcerea de a-i lăsa în credință că sunt pu'ernici (?).

Despre ceea ce s'a petrecut în ședințele comit. reun. învăț. și eu știu tot așa de

bine ca și colegul Groșorean, fiind-că n'au lipsit nici odată dela ele, dar ceea ce de- sul nu știe, este manopera unor amici (?), înaintea cărora atâta preț are și d-sa și și amicul Ștef.

Dacă numai cât de puțin ar fi mai atent la lucrurile ce se petrec și la oame- nii, cari le săvârșesc, apoi bine ar vedea, care, ce și cât valorează și că merită pă- tinire ori ba.

Faptul, că dintre cei vinovați nu s'a aflat nime să-și ridice graiul asupra re- flexiunilor mele, mă face să presupun, ca ei își cunosc slăbiciunile și tac, ceea ce bine- prinde — ear împrejurarea că colegul I. G. vorbește în numele lor, mă face să mi adu- aminte, că densusul are să se răfuiească cu altcineva — persoane de influință, decât cu nu i-a succes nici felul de a le atrage să de- seute, nici ocaziunea ca să-și poată desebra greutatea inimii. — Deci, altcum trebuie tratat pe fiecare, în felul său, trebuia să fie căruia ce i se cuvine în adevărata formă, ear nici decât prin un încungiur, care ni- la un cas nu duce la scop, — ear aceasta cu atât mai vârtos, când se face discuția în felul cum s'a făcut.

Ca de încheiere, observ, că — acum când cunosc și sunt sigur de autor — înse- discuția pe terenul jurnalestic, în cât privește pe colegul Groșorean, cu care tot-deuna am trăit în amicitie, și mă subscriu:

Măderat, la 17 Oct. 1900.

Petru Vancea,
Învățător.

Ultime știri.

Luptă la granița muntenească

Viena, 1 Noemvre n. „Neues Wiener Abendblatt“ adusese mai întâiu știrea, și acum se confirmă oficial, că zilele trecute a fost o luptă sângeroasă între soldați d-ai noștri și între o trupă de soldați muntenești la granița. Rezultatul luptei a fost, că dintre Muntenegreni au căzut morți un sublocotenent și un caporal și din ambele părți mai mulți răniți.

Casul s'a petrecut așa, că în 26 Oct. lângă comuna Kazanci, în apropiere de Avtovaț, o trupă de soldați d-ai noștri (din cei staționați în Bosnia) avea să viziteze frontiera. De odată o trupă montenegreană, cu mult mai numeroasă, a trecut granița dincoace și a năvalit asupra soldaților noștri, cari s'au apărat întrebunțând arma. După-ce au căzut morți și mai mulți răniți, Muntenegrenii au fost siliți să se retragă.

Evenimentele din China.

Berlin, 1 Noemvre. La Londra au sosit știri de mare însemnătate. În China de mează-zi reșcoala s'a întins așa de tare, că ar trebui 100.000 soldați europeni ca să i învingă pe Chinezii

„Daily News“ ad ce în aceeași vreme știrea că generalii ruși franczii, japonezi și americani nu vor să l reconoaască de competenție pe generalul german Waldersen.

Londra, 1 Noemvre, Se adevărește știrea, că trupele europene au luat în săpânire orașul Honin, purtând pe fugă trupele chineze, cari au avut o pierdere de 500 morți.

Dela Buri.

Pretoria, 1 Noemvrie. În chip oficial se telegrafează, că generalul bur Botha, având o armată numeroasă și bine echipată, se îndreaptă spre provincia Kenhardt, unde Buri sunt hotărâți să susțină și să urmeze o luptă dintre cele mai desnădăjduite.

În zilele din urmă Englezii au și avut pierderi însemnate.

Din Anglia

Londra, 1 Noemvrie. Lordul Salisbury, prim-ministru, și-a dat demisia din demnitatea de ministru de externe. În locul lui va fi numit probabil Landsdowne.

Din Germania.

Berlin, 1 Noemvrie. Tribunalul militar a osândit la 18 ani robie pe locotenentul prinț Arenberg, care a omorât, în Africa, un negru.

Mila.

Trebuința de-a ne ajuta unii pe alții în nevoile vieții, a făcut adesea din cei mai neimpăcați dușmani, prieteni până la moarte.

Simțământul, care îndulcește sâlbăcia firii omenești aplecată la păcat, se naște dintr'un suflet bun, și se cheamă mila.

Mila este o trăsătură deosebită a neamului nostru românesc.

Un orb, un schilod, sau ori-ce alt nenorocit, dacă întinde, la răspântii ori la ușa Românilui, mâna tremurătoare după milă, îl ajută, din toată sărăcia, cu ce l-a dăruit Dumnezeu.

— Milă mi-e de el, de mi-se rupe sufletul, săracul, — este cuvântul înădușit al durerii bietului Român, seră și el și legat de glia pământului.

Îți vin cerșitorii la ușă, de tot soțul și din tot noamul; tu miluie-ți, că și Dumnezeu te va milui, dar să ai grijă: mila pentru noamul sau nația ta să fie mai mare decât față de alte nații.

Dacă ai un codru de pâne de ajuns pentru tine și casa ta și-ți mai rămâne: dă-i și săracului să mănânce, că lui Dumnezeu i-ai dat!

Mila este mama dragostei și dacă iubesci pe cineva, îl și milui, la nevoie, că ți-e de aproape și-i făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Vezi un bătrân, milog, trecând pe lângă poarta casei tale.

Știi, c'a fost bogat odată, dar fo-ral, ori apa i-a nimicit totul. Tu ai din ce-i da și-l lași să treacă. Simți, că nu-i bine ce-ai făcut, dar vin oamenii pe drum, și-ți e rușine să-l mai chemi îndărăt.

Ți-e milă atunci de el? Gândul, că pe tine te doare nenorocirea lui, întru cât i-a folosit? Tu-i crezi, și rămâi cu credința, mai ales când știi chiar, că „credința fără fapte moartă este“.

Mulți ar fi sicut din cap și te-ar bătușorit, poate, dacă-l cheamă la tine.

Ce are și acesta cu sârântocu ala? Își vor șopti cu răutate.

N'ai tu, omul lui Dumnezeu, cu suflet curat, să ții seamă de vorbele lor! Ei vorbesc și tac. Mâne nu mai știu ce-a fost; ear tu, dacă te-ai născut să înțelegi durerile omenești, mâne te vei căi și-ți plânge cu amar.

— De ce nu l-am chemat, de ce m'am temut mai mult de oameni și voia Tatălui n'am făcut? Oare când vine ear, și mai vine el oare?

La ce bun ți-a fost rostul lumii acesteia și păreriile ei? Să suferi rămușcări în suflet și pacea nopții să n'o mai ai?!

Alargă-i săracului pe urmă și de-l află, mângâie-l, că nu i el vina, dacă azi din bogat ce-a fost, a căzut la neagra sărăcie și-ți latinde mâna după un ajutor.

Și cum ți-e resuflarea de ușoară, și cât de bine te simți în ființa ta întreagă, dacă ai putut să-ți ieși peatra de pe inimă! Se face sărbătoare în

inima ta, și din altarul milei jertfa ca a lui Avel se'nalță la ceriu.

Pentru Românii din societatea cultă, mai ales, și nu pentru țeran am scris acestea.

La noi se observă adesea, cum câte-un domn, de departe, din fundul curții răspunde răsrit milogului, ce-i tremură bolaav la ușă:

— Ești sănătos și tare; lucră!

Domnu-i cu ochelari, nici nu-l vede cum tremură, dar îi aude glasul rebegit, însă, Doamne! milă nu-i pentru sărac, că'n sufletul multora „totu-i calp, totu-i străin“...

Să deschidem sufletul nostru pentru ace stă mare bine-făcătoare a noastră și s'o ținem ne-deslipită la sîn, pentru-că, în chipul unei mame scumpe, ne ocrotește dela rău, ne apropie de frații noștri „frânți de-amar și chin“, ne aduce la izvorul păcii, ne face blânzi și buni și ne luminează mintea, să vedem și'n dușman pe-un frate al nostru.

Preot Al. Munteanu al lui Vasile.

Lăcomia este izvorul tuturor răutăților.

Da, lăcomia e izvorul tuturor răutăților, pentru-că în adevăr, din ea se nasc toate relele și fărâdelegile între oameni.

Ea îndeamnă la omoruri, la furturi, la câte netrebucit toate.

Omul cuprins de patima lăcomiei uită cu totul de sine și dă drum patimilor sale spre tot ce e rău.

E drept, că tot omul dorește să trăiască bine și să aibă de toate, însă Dumnezeu a întocmit lucrurile din lume astfel, ca unii să trăiască mai ușor și mai bine, alții mai rău și mai simplu.

Și această împărțeață își are earași însemnătatea sa firească. Dacă toți oamenii ar trăi bine, având ce le trebuie, dacă toți ar fi îndestulați, — atunci toți ar fi domni, stăpâni, și cine ar lucra atunci? Din ce ar trăi oamenii și animalele? Căci noi știm, că numai prin lucru ne câștigăm cele trebuincioase pentru susținerea noastră, unii pe o cale, alții pe alta, având oamenii osebite îndelețniciri.

De nu vom lucra, nu vom avea din ce trăi.

Fie omul cât de sărac, prin lucru și cruțare onestă va ști să-și susțină familia sa și pe sine și să-și câștige ceva. Pentru-că nu-i sărac omul, care nu are nimic, ci acela, care zace în trândăvie și nu-i place a lucra, ci a trăi numai de-a gata, din al altuia.

Dumnezeu ne poruncește prin porunca sa, ca să nu poftim nimica ce e al aproapelui nostru.

Omul, cuprins de oarba lăcomie, uită de această poruncă și orbiș merge spre rău, folosind ori-ce mijloace neieritate întru sângerea scopurilor sale urite. Și această împregiurare dă privilegiu tuturor răutăților, face din omul bun om rău, din ființă aleasă o faptură neînsemnată, deamă de tot disprețul omenimei.

De aci și încep cursul toate fărâdelegile și răutățile.

Omul sîrguincios și lucrător, omul cu credință în Dumnezeu și cu minte nici odată nu se lasă stăpănit de patimi; — cel cu frica de Dumnezeu nici odată nu lăcomește la bunurile altuia, ci se îndestulește cu ceea ce are și ce-i dă Dumnezeu, dela care cere numai viață și sănătate, ca să poată

lucra, agonisându-și astfel cele de lipsă pentru traiu. Ba din puținul său ajută și pe alții, neputincioși.

Cel leneș însă și răutăcios caută răul cu lăcomia. Lui a lucra nu-i place, și noi știm, că, pentru-că să trăim, trebuie să lucrăm. Din ce va trăi cel leneș și trândav? Desigur, că nu din agoniseala sa, ci din a altuia, căci lăcomia și lenevia îl îndeamnă la aceasta. Astfel devine omul fur și din fur se face răufăcător și destrăbălat, căci atunci uită de sine, uită de Dumnezeu și de tot ce-i pe lângă sine. Și fiind-că peste tot oamenii de felul acesta le place a duce o viață destrăbălată, prin desfrânări și beție, — acest dușman neimpăcat al omeniei, — fac cele mai mari scandaluri și fărâdelegi. Și aceasta numai din necumpetul omului provine, din lăcomie și lenevie.

Vedem deci, că lăcomia e un dușman de moarte al omului. Ea nu numai pe omul sărac îl face nefericit, ci de o potrivă și pe cel bogat, dacă cade în cursele ei.

Tot prin lăcomie și strămoșul nostru Adam a pierdut mila lui Dumnezeu, păcătuiind, care păcat și noi îl moștenim. Ne putem însă foarte ușor scăpa de acest păcat. Anume: dacă în toată viața noastră ne vom feri de a căde în cursele lăcomiei și pe cale cinstită ne vom agonisi cele trebuincioase, — dacă vom fi stăpâni peste noi și peste mintea noastră, vom fi îndestulați cu soarta, în care trăim și vom fi oameni temători de Dumnezeu. Au nu vedem în viața de toate zilele, ce se întimplă cu aceia, cari uită de Dumnezeu, cari fac rău semenilor lor și duc o viață urită, imorală, cari defraudează și lăcomesc la averea altuia? Este vre-unul fericit? Pot zice cu drept cuvânt, că nu, căci „ce ție nu-ți place, altuia nu face“, așa zice vorba Românilui.

Să ne ferim deci de toate aceste lucruri rele și urite și să ducem o viață, după-cum ne învață biserica noastră, ce viață au dus și moși-strămoșii noștri, ca astfel să putem dovedi lumii și străinilor, că suntem un popor painic și moral.

Georgiu Subu,
învățător.

D'ale învățătorilor.

Valca Murășului, Oct. 1900.

Învățătorii români gr.-or. din protopopiatul Radnei, ca făcând parte din Reuniunea învățătorilor români din protopopiatele I-VII^a, au ținut adunarea de toamnă a despărțământului la 9/22 Octomvrie a. c., în frunțașă comună Giuța, conform programului publicat și în acest prețuit ziar.

Deși era o vreme ploioasă, învățătorii cu puține excepțiuni, au participat aproape toți, ceea-ce denotă viul interes ce-i au membrii față de cauzele școlii și ale învățământului.

După salutările obișnuite membrii în frunte cu președintele Prot. sic Givulescu, învățător în Soborșin, merg în corpore la sfânta biserică din loc, unde se oficiază chemarea Duhului sfânt prin preotul local I. Popovici.

Reîntorcându-ne la școală, învățătorul local Simon Neamțu a ținut o prelegere practică cu elevii din clasa III, dia limba română, d. spre „zicerea simplă dezvoltată prin atribut“. Prelegerea a fost un triumf al uzelor teorii didactice, a treptelor formale.

Dimițându-se elevii, s'urmat deschiderea sedinței, prin președinte, care într'un discurs avântat și bine simțit, la care membrii răspund cu tatreite aplauze: „Să trăiască“ — declară ședința deschisă. Trecând la programul zilei, cele mai însemnate dis-

cuzii le a produs prelegerea practică, care în urma observațiilor făcute de membrul D. Popovici a fost declarată de foarte bună și votându-i-se prelegătorului mulțumită protocolară. E frumos și de laudat zelul colegului Neamțu, care are peste 120 elevi și totuși e în stare — de ceea-ce ne-am convins — a obține mari rezultate în școală.

O altă discuție încocată a urmat în urma propunerii făcute de membrul D. Medrea, ca adevă: speșele cultului să se încasseze direct prin Ven. Consistor, ear' acesta să plătească lunar plata fiecărui învățător, și în scopul acesta să pregătim un memorandum către Ven. Consistor.

Toți membrii cad de acord cu propunătorul și se alege o comisiune din 5 membri, cari vor elabora acel memorandum.

Membrii mai cunoscuții ai stării lor nemi suportabile se angajează moralicește a duce lupta în ziaristică pe această temă, pentru dobândirea unei soarte mai suportabile.

Ca loc pentru ținerea adunării de primăvară s'a ales Ilteul.

Terminându-se toate agendele zilei, președintele declară adunarea de închisă, la ceea-ce membrul D. Medrea luând cuvântul mulțamește președintelui pentru buna și corectă conducere a afacerilor reuniunii, ear' membrii toți se alătură la vorbele călduroase ale vorbitorului, strigând: „Să trăiască președintele!“

A urmat prânzul comun, care, durere, s'a făcut în casele unui semit. Cu toate acestea a fost și puțină veselie, care a crescut în urma multelor vorbiri ce nu se mai gâtau.

Dacă e să judec succesul ce l-a avut această adunare, apoi fără a mă gana afirm, că a fost una din cele mai reușite adunări din acest protopopiat.

Pentru a termina acest comunicat, nu pot lătreșa amintirea luptelor confesionale, ce au urmat de un șir de ani în această comună curat românească. Imi permit deci a face o scurtă reprivire peste viața socială de aici, care, deși afară din cadrul reuniunii, pentru oare-care orientare o cred de mare interes.

Trecând o parte a locuitorilor la unire, a urmat o neînțelegere continuă între filii de același sânge; neînțelegere, care creștea ori scădea în raport cu schimbarea conducătorilor celor două confesiuni.

Unii, nefiind în stare a-și susține o școală publică, conform legii, au cerut școală de stat, ceea-ce li-s'a și dat cu plăcere. Astfel azi comuna e împărțită și în credință și în creștere. La deschiderea școlii de stat existența școlii confesionale era greu periclitată, pentru-că deoparte lipsia puterea didactică, care să paralizeze concurența ce i se făcea, ear' de altă parte, inclinarea primejdioasă, ce se observa la mulți dintre confesionalii noștri pentru școala de stat.

Și atunci, când era mai mare primejdia, trimite Prea Ven. Consistor de învățător pe bine calificatul tiner Simon Neamțu. Dinsul apoi cu zel și cu abnegațiune s'a apucat a recăștiga vaza trebuincioasă și încrederea poporului față de școala sa. Și i-a succes. I-a succes, pentru-că a lucrat cu inimă, și dacă azi are în școala sa 120 elevi, se vede lămurit, că a lucrat rațional.

Laudă lui.

Un participant.

Din comitatul Caraș-Severinului.

Din câteva întâmplări petrecute în Mehadia și Corniareva, unde s'a vărsat sânge, lumea ar crede, că comitatul acesta este plin de agitatori în contra statului și tot atâția revoluționari români, după-cum a avut cutezanța să scrie ziarul „Magyar Szó“.

Nu agită Românii, nici nu sunt în comitatul acesta Romii revoluționari! dar cu scrieri ca cele din „Magyar Szó se agită Maghiarii în contra Românilor.

Nu numai cei dela „Magyar Szó”, dar și care compatriot maghiar trebuie să știe, că nu există în statul acesta cetățeni mai buni, mai pașnici, mai ascultători și mai supuși legilor sancționate de bunul nostru Monarch, precum sunt Românii din comitatul Caras-Severinului, așa pute zice din țara întreagă.

Dacă noi Românii ne silim, bieții de noi, a ne conserva individualitatea noastră națională, nu urmează că noi am urî naționalitatea maghiară sau am fi contrari statului ungar. — Ear dacă voim a ne păstra datinile și moravurile, credința și tradițiunile, limba și conștiința noastră națională, nu urmează că suntem conspiratori în contra statului; și dacă ne-am născut Români, ca Români voim a trăi în statul ungar, în care au trăit părinții noștri împreună cu Maghiarii din cele mai îndepărtate veacuri.

Noi Românii de aici suntem, ce e drept, mândri și ne bucurăm că frații de ai noștri și-au întemeiat un stat atât de măndru și frumos la frontierele statului nostru, dar de aci nu urmează, ca noi să conspirăm în contra statului nostru ungar, în care trăim.

Din cele arătate deci, se va pute vedea, că tristul cas din Corniareva, unde gendarmii au împușcat vre-o patru oameni nevinovați, nu a fost înscenat de agitatori sau revoluționari români, deoarece acei atari nu există! Dar vina o poartă lipsa de cultură a notarului comunal, de naționalitate bulgar, pus în fruntea unui popor român de 5 mii suflete, spre a-l conduce în ale administrative. Om fără de tact, îngânat de prea mare încredere, își arogă dreptul unui pașă în comună.

Poporul blând și ascultător l-a întrebat pe notar, că ce însemnă măsurarea inginerului trimis dela comitat? Răspunsul notarului bulgar a fost: „Ce vreți să știți cultura de notar! ! Intreg s'a indignat pentru alui, — ear unul din nota ce ace — a asvilit cu o comunale; — atâta tot, Notarul a adus numai decât gendarmi staționați acolo în sat și la porunca lui, gendarmii au pușcat în popor nimerind în patru oameni nevinovați, cari au rămas morți pe loc, — ear notarul injurând a intrat în cancelarie, amenințând pe oamenii: că voiu învăța eu pe voi, proștilor și mșgarilor! — Un atare notar ar trebui imediat să fie provocat a-și da abdicarea din comuna aceea — Iată agitațiunea din ce a constat.

Petniceanul.

Din Munții-Apuseni.

8/21 Oct. 1900.

Domnule Redactor? În mai mulți numeri ai „Tribunei Poporului” am fost atacat de mai mulți corespondenți anonimi. În Nr. 187 anonimul „Un parochian” începe de nou campania împotriva mea. Cu aceste spirite negre și epuri fricoși, îmi țin de subdemnitate a sta de vorbă, din care cauză și de astădată îi las în voia lor.

Pentru P. T. public și în special pentru forurile mele superioare bisericesti, îmi țin de sfânta datorință a declara, cum-că toate câte anonimi corespondențelor publicate în „Tribuna Poporului” le-au scris și publicat la adresa mea, sunt calomniile și neadevărurile, făurite cu scop, de a influența asupra superiorității mele bisericesti în detrimentul meu și pentru ajungerea negrului lor scop.

Ca unul ce țin la reputațiunea caracterului meu și pentru a mă pute orienta, dacă anonimul „Un parochian” merită ca să-l iau la răfuială, rog Onorata Redacțiune a-mi comunica numele lui. *)

Declar totodată, cumcă cu anonimi nici când nu voiu sta de vorbă, steu și mă pun la dispoziția oricărei persoane, care va pași pe arena publicității cu numele deschis.

Ioan Motora,
presbiter.

Câmpeni, 21 Oct.

On. Redacțiune! În Nr. 194 al „Tribunei” s'a publicat o notiță din Munții-Apuseni, în care se atrage atențiunea reprezentanțelor comunale din munți, la mișcarea, ce s'a pornit prin Munții noștri, și anume de a se înființa un gimnasiu inferior de stat în Abrud.

La această operă de maghiarizare a fost invitată din partea orașului Abrud și reprezentanța noastră comunală din Câmpeni, pentru a se învoi și a cere înființarea unui gimnasiu de stat în Abrud, și de a-și alege din sinul său un deputat, ca astfel să se compună o deputație, către ministrul de culte, pentru a-l ruga pentru înființarea aceluși gimnasiu.

Pe Miercuri, 17 Octomvrie a. c., a fost convocată reprezentanța noastră comunală din Câmpeni, spre a se exprima asupra obiectului sus amintit.

În acea reprezentanță s'a aflat un membru și anume: stimatul domn administrator pa-

*) Nu împoartă persoana. D.Ta al să comitați scrisorile corespondentului, dacă sunt neîntemeiate. — Nota Redacției.

rochial Ioan Motora, care a făcut următoarea propunere:

„Numai bucura ne putem de această inițiativă, căci de școli avem lipsă, și eu propun ca deputat în deputația către ministru pe dl protopop Romul Furdul, căci și așa cu românismul nostru nu mergem departe”.

Propunerea aceasta bătărană a fost spriginită numai de surdo gângavul Vasile Patifa și de un biet păpucariu, ear ceilalți membri departe au fost și cu gândul de a primi această propunere, care ne face rușine la toți Moșii.

Stimă și onoare On. Domn protopop Romul Furdul, care cu indignare a respins dela sine acest onor rușinos, oferit de Dl Motora János, care decând și-a câștigat, știe D-zeu cum, dela Rákospalota cele două clase, se vede că s'a entusiasmă de dragul culturii maghiare.

Ba se vorbește, că sus-amintitul administrator, văzând că n'a isbit cu planul său, a mers la Abrud și conferind cu căpitanul orașului Abrud, și-a dat cuvântul de onoare, că va lucra întra'colo, ca comuna noastră Câmpeni la tot cazul să fie reprezentată la ministru. Așa ar fi, dl János, dacă în reprezentanța noastră comunală ar fi tot bărbați d'alde Patifa și consoți; dar spre bucuria noastră în reprezentanța noastră avem adevărați fii de ai lui Iancu, cari pun mare temelie pe românismul nostru și cari sperează într'un viitoriu mai fericit ce românimea are.

Oare nu știe dl Motora, că tocmai la poalele munților noștri apuseni se află opidul Brad, unde avem spre bucuria și fericirea noastră un gimnasiu român, unde ne putem duce pe copilașii noștri, și unde învață în dulcea noastră limbă românească.

Acestea sunt tot merite pe terenul bisericesc și școlar de administrator; ai merita un brâu roșu, nu știu cum de nu ți-l mai dau.

Câmpeni, 21 Oct. 1900.

Moșul.

Comoara de aur.

— Povește igienice și de scăparea vieții, scrise pe înțelesul și pentru folosul țăranului român. —

De

Iulia Bugnariu Sălăuțanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mâinile noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Leșinarea, starea afară de sine.

Foarte multe feluri de împrejurări pot cauza starea afară de sine (lipsirea de simțiri)

O zi bună, zece rele,
Amar de zilele mele;
Cu amar și cu necaz
Și cu lacrimi pe obraz.

Iubita, mândra lui, pe care ca o sfântă imagine, în veci o poartă în gând, o cântă:

Mărioară cu păr galben,
Eu de dorul tău mă leagă,
Cum se leagă iarba
Când o taie cu coasa;
Cum se leagă frunza
Bătută de vânt toamna...

În puține cuvinte, cântecul popular român ne înfățișează un tablou întreg, subțimul vieții. Și ce comparații sublimă găsește Românul atunci, când vrea să arate mândrei cât de mult o iubește, cât de mult e chinuit de focul dragostei și într'o formă atât de simplă își perindă un tablou, cum nici cel mai bun pictor n'ar putea să-l conceapă. El își ia tovarăș natura în cântecul și versul său, și prin cântul de dragoste către mândra își prezintă un tablou de vară, când natura îmbracă câmpia în holde bogate și îndeamnă pe fete și feciori la dragoste, — pe timpul cositului, — și altul, în care își înfățișează toamna, când frunza cade îngălbinită, bătută de asprul vânt.

Acest scump tezaur național trebuie să căutăm a-l aduna la un loc, formând un mănunchiu din toate aceste poezii și cântece

și leșinare, chiar și la omul pe deplin sănătos. Așa este: dispozițiunea sufletească din din, cale spăimântarea văzând sânge vărsat, căldura mare etc. De multe ori însă leșinarea se poate arăta și în urma diferitelor morbururi. Astfel de morbururi sunt d. e. guta (epilepsia), morbururi de inimă, convulsiiuni (epilepsia), spasmuri, atacuri de nervi, epilepsia (stropșeală, călcătura) și altele. Dacă cine leșinează, sau își pierde simțirile, pe pectivul nu trebuie să-l ținem în sus, trebuie să-l așezăm (culcăm) pe pământ în pat, în linie orizontală, cu capul ridicat. Vestimentele, corsetele, legăturile (frânghiile) strângătoare să le desfacem largim, pentru că acestea pot împiedeca circulațiunea sângelui. Fața trebuie să stropim cu apă rece; trebuie să ne înălțăm de aer proaspăt și să-i ținem sub nas roșuri tari (oțet, aether, amoniac). Dacă nu și-ar veni iute în fire, trebuie să trimitem după medic, cu deosebire, dacă nu simt baterile inimiei. *) Ținând înaintea ochilor aceste reguli generale, să grijim și de aceea, ca morbosul în timpul atacurilor de nervi, să nu se vatem, în urtrântirii de obiecte tari, sau a căderii în pat. Dacă ti este tepenită gura, să-i bătăm între amândouă șirurile de dinți o comă de lingură sau alt obiect asemenea acestuia ca astfel să nu-și poată mușca limba. Dacă getele strinse la olaltă prin convulsiiuni, nu le scotocim, ci să așteptăm cu răbdare sfârșitul atacului de nervi. Dacă morbosul adoarme după aceasta, să nu-l conturbăm, ci să-i punem pe frunte — dacă acesta e mai caldă ca mâna — îmblojiri (cataplasme) cu apă rece.

Înădușirea. Înădușirea se înfățișează când din ori ce cauză nu ne poate ajunge în plămâni aerul trebuincios pentru viață sau când răsuflarea se face într'un loc plin cu gaz stricăcios, d. e. cu acid carbonic sau cu așa numitul gaz de cărbuni. În aceste cazuri avem lipsă de cel mai grabnic ajutor posibil. Procedura pentru scăparea vieții în înădușire, conform cauzelor citate, este felurită: Mai întâiu desbrăcăm pe cel rănit, îl punem în pozițiune de așezare și estețăm mișcarea respirațiunii prin stropiri reci și udări sau frecări cu gheață sau zăpadă începând cu părțile corpului de sus; dacă este ocaziune apoi băgăm pe nenorocitul într'o scaldă rece și îi dăm dușuri reci; apoi frecăm și periem pielea.

Ca mijloc intern este cafea neagră tare, ear dacă se arată semne slabe de respirațiune, facem să contragă aburii și îi turnăm cafea în gură. — Fiind-că rentoarcerea tuse

*) Colea aici zise le aplicăm și la pruncuț din nou născut, despre care nu putem ști cu siguranță, că e viu ori mort.

COMOARA.

O adevărată comoară posedă poporul român în cântecele, poeziile și în muzica populară, incomparabil superioară față cu a națiunilor înconjurătoare.

La munca câmpului, acasă sau pe drumuri și în țări depărtate, unde e dus de furtuna vieții, în lupta pentru traiu, Românul știe să-și reverse bucuria sau întristarea în vers de foc. Rămâi cuprins de admirare la auzul muzicii și a versurilor bine întocmite, când stai în fața unui cântăreț popular.

Din cântecul lui vezi, cu câtă jele se desparte de căminul său, de moșia strămoșească, de părinți, de mândră și de tovarășii săi de copilărie, când zice:

Satul meu, sătuț frumos,
Rămâi de min' sănătos.
Eu mă duc, dragă, din ține
La dușmanii le pare bine,
Numai mie'mi pare rău,
Că mă duc din satul meu.
Iau eu jele ziua bună
De la taică, de la mamă,
De la frați de la surori,
De la mândră și feciori.
Mă jur, dragă, că mă crezi,
Mă duc de nu mă mai vezi,
Nici eu anul, nici eu luna,
Nu mă mai vezi până-i lumea.

Și dorul sfânt de-și și de țara, în care s'a născut, îl leagă și la cele mai lungi depărtări, unde e silit de prea multe nevoi să pribegească. Românul, când s'a depărtat de cămin și de ai săi — și e chinuit de dorul lor, în vers de foc, cu o melodie armonioasă ce te pătrunde, cântă:

Du-mă, Doamne, în țara mea
Să trăiesc cum oi putea,
Că străin is p'acea,
Nu mă știe nimenea
De cât frunza și iarba,
Că-i tot ca și-n țara mea.

Foaie verde de pelin,
Ca și cucu sunt străin,
Dar străin chiar cucu nu-i,
Că de cucu betegește,
Vine mierla și-l grijește;
Dar pe mine n'are cine,
Că n'am aici tată, mamă,
Nice frați și nici surori,
Par'că sunt picat din nori.
C'asa-mi vine câte-odată
Să mă duc în lumea toată,
Ș'asa-mi vine n'cate-un rând,
Să mă duc pe drum plângând.

Ear când suferințele și nevoile prea sunt mari, el se jeluiește:

Arde, Doamne, ce veș arde,
Arde gardul cu proptele,
Și tinerețele mele
Că greu îmi petrec în ele;

populare, pe care citindu-le ori-ce bun Român să simtă o deosebită bucurie, căci în ele găsi și versuri de iubirea de neam și țară.

E o datorie sfântă pentru aceia, care trăiesc în mijlocul poporului, să adune tot mai mult acest bun al națiunii noastre și pe cât e cuputini să-l dea publicității.

H. S. Victor,

1900.

culegător tipograf.

POVESTEA

Unei Coroane de oțet

(Restatornicirea Domniei românești și războiul nostru pentru neaterănare.)

Scrisă anume pentru țărâna.

De

GEORGE COȘBUC.

Domnitorul.

XIV.

În două rânduri era cât pe aci să fie ucis de buzuri turcești, dincolo de Vâlcea pe partea unde sta ostirea rucească. Odată, într'o Luni, tocmai în ziua în care euceria Românii cetatea Rahovei,

la scapătului este foarte însemnată, aplica înhalatori afitătoare, precum este d. e. apă ori apă de Clorvar (Eau de Javele).

Inecarea în apă. Dacă cineva cade în apă și de acolo îl scoatem în stare afară de sine (fără simțiri, fără conștiință), trebuie să-l culcăm jos, cu capul ridicat, plecat puțin spre dreapta, ținându-i cu îngrijire sub ochi o glajă cu amoniac. Buzele și nările trebuie să le gădilim cu o pană d. e. de găscă, ținută în oleu. Îngurăm să-i suflăm aer. Să-i masajăm repede în pelea goală și să-l culcăm în pat cald, unde apoi să-l frecăm tare ori cu o perie, ori cu o bucată de flanel. Încălzim în vinars; sau aplicăm la picioare cărămizi fierbinți învălitate în vestminte. Să-i dăm clister laxativ (mânător de pântec) pregătit din 60 grami de sare și pe apă săptă amestecat cu 1 litră de apă. În fine dacă și-a venit în fire, să-i dăm să beie câteva cești de vin cald sau zamă de vin. Această procedură trebuie să o urmăm cu stăruință, pentru-că în același timp viața rănit-ace numai după o încercare de re-deșteptare neîntreruptă de mai multe oare

E greșită acea credință, că înecarea provoacă împregiurarea că cei căzuți în apă au înghițit multă apă. Causa morții e aceea, că a fost împedecată respirația. Deci cel ce cade scâpa pe cel înecat apă, că îl atârna cu picioarele în sus ca să i-se scurgă din corp apa înghițită, îl expune la acel pericol ca în urma scoboririi (îmbulzirii) sângelui în cap, mortul părut poate fi lovit de gută.

În multe locuri e lăsată încă în public și acea credință greșită și primejdioasă, că nu este iertat a atinge corpul oamenilor înecăți în apă, sau morți de moarte stlaică, până ce nu sosesc oamenii autorității. Cu toate acestea, datorința noastră față de de-aproapele este, ca, până când mai putem simți și cel mai mic semn de viață, să aplicăm repede și fără întârziere încercările de re-deșteptare. Pentru-că tocmai cu întinderea de ajutor grabnic, în multe cazuri putem încă scâpa viața. În atari cazuri nici un fel de lege nu orînduiește neglijința fără scut.

La Plevna era o sărbătoare ostășească în ziua aceasta. Rușii sărbătoriau cucerirea Caraului, a unei puterince și înfricoșate cetăți turcești din Asia.

În valea Tuceniței s'adunaseră oștirile creștine cu împăratul și Domnitorul nostru. Se făcu s'ujba dumnezească și cântărea monicile militare. Toate tunurile au dat malve, ear bubuitul lor era amestecat cu nefericitul strigăt de bucurie al soldaților

Turcii văzând adunate la un loc atâtea oștiri și auzind tunurile bubuind, crezură că oștile noastre au gând de luptă și că se gîteau de năvală. De aceea au sărit cu țepii la parapet și s'au ținut gata de lăta.

După sfîrșitul serbării, Domnitorul a plecat să cerceteze niște baterii de-ale Rușilor.

Ca să-și scurtoze drumul, a mers printr-o vale strîmtă. De a dreapta pe dealuri erau redutele turcești.

Era mare îndrăzneală, să treci pe acolo. Dar de vr'o trei săptămâni Turcii din redutele de pe partea asta n'au mai tras cu tunul, cu toate că Rușii li supărau tot'una cu focul lor, semn că Turcii duceau lipsă de ghiulele și crufau puținul cât li aveau. Redutele erau ca adormite, și numai

Probleme actuale în instrucție și educație.

Disertație citită de d-nul avocat Ilie Trăilă în adunarea învățătoarească din Oravița.

Onorată adunare!

În numele departămintului Oravița Vă salut, d-ilor învățători, și ca cetățean al acestei localități Vă bineventez în mijlocul nostru.

Și în loc de fraze banale și elogi neroditoare, permiteți-mi să cetesc o scurtă improvizație ocazională despre unele probleme actuale în instrucție și educație.

Sunt aproape 30 de ani. Eram și eu între primii întemeetori ai acestei reuniuni.

Cu oare care sfială și cu teamă ne-am însoțit spre a forma și noi o reuniune învățătoarească în asemănarea acelei vestite de pe atunci: *Banaler Lehrerverein*; mulțămîta însă zelului D-voastre, teama n'a fost fundată și astăzi putem constata cu plăcere, că rezultatul a întrecut așteptările noastre. Astăzi învățătoria noastră se poate pune alături cu învățătoria altor naționalități.

È cert, că învățătorii noștri în ce privește progresesele pe terenul pedagogiei, nimic n'au trecut cu vederea, nimic n'au neglijat, ci cu multă dibăcie și pricepere le exploatează și le pun în practică. Dar să mă iertați, d-ilor, dacă afirm, că una s'a neglijat totuși — că adevărat după lungă vreme n'am tras încă bilanțul asupra operațiunilor, n'am cercetat încă, dacă sistemul ce se practică este rentabil ori ba?

Eu nu sunt de specialitate, dar dacă cu toate astea în scris și cu gaiu am cotezat să propun și eu dela mine, invita Minerva, unele direcțiuni, în care ați pute valorisa cu mai bun succes și în chip mai folositor pentru educația poporului frumoasele cunoștințe pedagogice ale d-voastre, este că din tragere de inimă și iubire către popor am fost totdeauna atent la mișcămîntul instrucției și educației și n'am pregetat a observa și a medita asupra fenomenelor din jurul meu prin contact cu poporul și cu școlarii.

Și vă rog, să nu luați în desert iperzelul unui prieten al d-voastre, dacă și cu ocaziunea aceasta vă voiu opăci puține minute cu unele operațiuni fugitive la tema instrucției și educației.

„Vous voulez mechaniser l'instruction” i-a replicat senatorul Glayre lui Pestalozzi sau mai corect Pestaluz — cum a chemat pe moșu-său italian imigrat din Italia în Svitara. — „d ta voști să mechanizezi

instrucția” i-a zis, — și Pestalozzi atunci abia, — după-cum mărturisese el însuși — a început a-și da seamă de principiile sale, a început a i-se deștepta conștiința, că da — el voeste să facă instrucția mecanică. „Er traf den Nagel auf den Kopf und legte mir bestimmt das Wort in den Mund, welches das Wesen meines Zweckes und aller seiner Mittel berechnete” — mărturisese Pestalozzi, care de 30 ani nu luase carte în mână, deși mai târziu după-ce și-a pus metoda în sistem, explică această mecanizare cu *gradațiunile psihologice*.

Adevărat până trăia numai în convingeri, cari erau rezultatul multor intuițiuni uitate, cum zice el însuși — și le practica la instrucție spontan, el credea, că face intru adevăr instrucție mecanică; și eu zic, că bine era să rămână în această credință, pentru-că mecanică este însușirea limbii la copil și mecanică trebuie să fie în cea mai mare parte instrucția ulterioară în vorbire, scriere și citire și după părerea mea și în alte discipline. Mai apoi, după-ce s'au înmulțit facultățile spirituale, s'a întărit judecata în copil și s'a lărgit orizontul cunoștințelor sale, poate urma și ceea-ce pedagogii numesc intuițiune, ceea-ce însă după chipul cum se pune intuițiunea acuma în practică în esență nu e altă ceva, decât analiza științifică, anatomia lucrurilor, care, fiind în cele mai multe cazuri prematură, se reduce folosul sau practic la o răpire de vreme și vexațiune inutilă.

Inconștin și mecanicește cred eu, că e metoda cel mai corespunzător firei omenestii, a face pe copil să-și înamulțească noțiunile și numai după ce le are, — numai atunci ar fi să i-se explice cauzele, să i-se întărească cunoștința cu probe practice-intuitive, adevărat numai după-ce a câștigat o noțiune mecanicește să urmeză reflexiunea, analiza, definiția și nu întors; fiind-că facultatea reflexiunii se dezvoltă în copil numai mai târziu și succesiv, eu aflu că este o tortură toată procedura, cum d. e. pe calea așa zisă intuitivă sau fie și după trepte formale se analizează proprietățile unui corp oareș-care a unei ființe sau a unui concept abstract. Am asistat la prelegeri practice și am și cetit unele, în cari corect după metod trece învățătorul dela părți la întreg sau întors. Învățătorul pune întrebarea, și te miri, ce răspuns nimerit știu dá copilul în examene, încât eu unul mărturisesc, că m'am rușinat a avé mai puțină cunoștință de lucru și mai slabă pătrundere în obiectul respectiv decât tinerii mici. Am cercetat apoi, cum se face treaba și am aflat, că din câte răspund copiii ei nu zic nimic dela sine, nimic din observațiunea, priceperea și

memoria lor, ci că răspunsul li-se dá în gură din manual, sau de învățător. Adevărat nu copilul gîndește, nu el concepe ideea, nu el formează fraza, ci el e un simplu *fonograf*, care redă numai vorba învățătorului fragmentar, însă atât de fidel, cât te uimește, — dar dacă l'ai pune să spună de la sine, după observațiunile sale, după priceperea sa, cu vorbele sale, ceva despre cutare sau cutare lucru, după-cum a auzit dela învățător sau dela alții în mod narativ — nu e în stare, pentru-că la așa ceva nu se îndelnetnicește; — și asta e mare greșală, e o procedură în paguba cugetării libere, a independenței caracterului, pot zice; de unde urmează, că oratorii buni sunt atât de rari și scriitorii, cari să încheie o frază cum se cade în românește, atât de puțin, ear cel ce escelează în această privință sunt naturaliști, cari nici de nume nu cunosc instrucția intuitivă și trepte.

Poate că n'ar trebui să pun aceste păcate în conta instrucției intuitive, dar numească-se ori-cum, o metodă nu tocmai bună, un ce greșit este la mijloc.

Ca să trec la o disciplină specială, la gramatică — este înduioșător, cum în loc de-a deprinde copilul să pună pe hârtie vorba așa cum o gîndește și o vorbește, firește cu corecțiunile necesare auzite din graiul învățătorului, bietul e turmentat ani de zile cu analiză despre articol, substantiv, adiectiv, verb, pronume, particolă și mai știu eu cum le cheamă toate membranele și musculaturile vorbirii, întreg organismul limbii până în cele mai mici detașuri, ca și cum plugarul ar trebui să știe până la un cuiu din ce și cum se face plugul, pentru-ca să știe ara cu el, sau ca și cum omul n'ar ști folosi membrele corpului său, dacă nu le cunoaște anatomicește.

(Va urma).

PARTEA

Culesul viilor.

În promontoriul comunei Măderat s'a început culesul viilor în 6 Oct., de-odată, cu celelalte comune și a ținut până mai în zilele trecute. Dacă ar fi fost cât de puțină ploaie cu 3—4 săptămâni înainte de cules, ar fi fost atâta must, încât n'ar fi avut proprietarii unde să-l pună, dar așa căldura cea mare a copt strugurii peste măsură, încât a scăzut cu cel puțin 30% din cantitate, cu atât mai tare a crescut însă bunetea sau calitatea, căci

pedestrimea ce se vedea câte odată în dosul lor, ținea pe Ruși în loc.

Încrezut în amorțea redutelor, Domnitorul s'a încumetat să treacă în fața lor.

Dar, precum am spus, Turcii, bănuind pe ziua de azi o năvală a Rușilor, mai ales că-i văzură adunați, au stat cu ochii în patru.

Abia zăriră Turcii ceata de călăreți, și fără să li știe cine sunt, au început să verse foc asupra lor.

Domnitorul cu oficerii începură s'alerge în galop. Focul turcesc se întea mereu, căci Turcii la urmă cunoscără pe călăreți și văzură că între ei e și Capetenia oștirilor de la Plevna, și era deci vrednic focul pe care-l asvtriau. Ce bucurie ar fi fost pe ei, să sfîrșească de zile pe răsvrătutul ghiaur — cum li ziceau ei — ce plească fără preț și câtă răsplată de la Sultani, dac'ar fi ucis pe Cel ce le sta acum în coaste cu atâta bărbăție!

O bombă a căzut chiar în mijlocul călăreților. Din întâmplare n'a omorît pe nimeni.

Rușii, din baterii, când văzură primejdia, încremeniră. Dar comandantul lor își veni repede în fire, și de odată începură

tunurile rusești să asvtră cu nespuse mânie foc spre redutele Turcilor,

Obuzurile sburau vijind și șuerând peste capul Domnitorului. El nu mai avea puțină nici măcar să cunoască din care parte vin obuzurile. Alerga în goana calului spre bateriile rusești. Ear peste el și peste călăreți era un nor de fum de iarbă de pușcă, de nu se vedeau unul pe altul.

Când a ajuns la baterii, generalul rus li zise: Măria Ta ai fost salutat frumos din partea Turcilor, dar și noi le-am răspuns numai de cât; dar rog pe Măria Ta să plece să nu mai stea aici.

XV.

Răspunderea pentru toate câte se întâmplau și s'ar fi utut întâmpla la Plevna, era lăsată numai pe seama Domnitorului. Și s'a întâmplat, că de câte-va ori la vreme de primejdie mare, Rușii și-au căutat de sănătate lăsând pe Domnitor singur, să facă ce știe.

În ziua luptei celei mari, împăratul cu Marele Duce și generalii ruși, s'au întâlnit cu Domnul Carol pe o coamă de deal, care s'a numit după aceea „Observator”, căci mai

târziu acolo venia de obicei împăratul ca să se uite peste tabără.

Era pe la amezai. Urlau tunurile de pretutindeni, vr'o șese sute; se umpluse vîzduhul de fum, clocoțiau dealurile și se rostogoliau de pe ele petrele, de sguduirea aierului. Și prin toate văile se vedea pedestrime adunată pălcuri, gata să sară pe redute.

În vremea ce stăteau acolo, s'auzi dintr'odată la stînga o răpăitură de puști și un vuet de năvală, care se tot apropia.

„Au eșit Turcii! S'au repozit pe creștini!” strigară generalii. Alți nu putea să fie căci oștirile aveau să dea năvală mai târziu.

Și tot creștea vuetul și se întindea și pe de cealaltă parte. „Batalioanele lui Osman ies din Plevna, răsbesc pe Ruși și i iau la goană. Și fug creștinii, împinși de Turci, și s'apropie pedestrimea turcească și pe urma ei aleargă rupînd pământul călăreții lui Osman, ducînd puștiire și potop.”

Împăratul sări spăriat, generalii s'adunară pe lângă el, îndemnându-l să plece. Toți se găteau să sară pe cai, și s'alerge departe spre oștirea de sprigin.

boabele căpătând forma stafidelor a dat mustului o dulceață de 18—22 grade și l'a făcut să fermenteze foarte curând și să dea un vin puternic ca niciodată, având 6—9 grade spirt.

Proprietarii fiind pățiți din anii trecuți, când nu erau cumpărători, și estimp s'au grăbit să vândă vinul, dându-l pentru 23 coroane 1 Hltru; dar s'au înșelat, căci acum în urmă au venit multime de cumpărători de pe la Pesta, Viena etc. și l'au solvit economilor cari aveau mai puțin, cu 24—25 coroane, ear proprietarilor, cari aveau mai mult, cu 28—30 coroane Hltru, și ar ouapera mai mult, dar n'au de unde, căci cine mai are, așteaptă să l vândă mai scump.

P. V.

Din public*).

(Fine).

Proverbul zice: „Lauda de sine nu miroasă bine”; cu toate acestea părintele Frâncu în răspunsul său din început și până la sfârșit se tot laudă că a făcut școala, a reparat biserica și a făcut fonduri peste fonduri; lauda însă nu e chiar a preotului Frâncu, ci lauda e a fostului preot antecesor al său, care a câștigat avere la biserică, a cruțat-o și a depus banii la institutul „Iulia” spre fructificare, apoi e lauda poporului și a harnicului primar din Cetea, dl Ioan Siva; căci părintele Frâncu fără banii gata și fără ajutorul primarului comunal, nu poate să facă nimica. Ce privește fondul pentru cor, cu acela nu se laude părintele Frâncu, căci fondul s'a format cu speculă și înșelăciune și acum nu e nici cor în 30 voci, nici fond, căci fondul s'a spart pe fund.

În loc să mi tot arunce mie părintele Frâncu că eu am zis că cerem școala de stat, mai bine ar grijă, ca nu cumva mâne-poimâne, școala cea pompoasă făcută de dînsul să nu ajungă în mâinile statului, deoarece-nc înce privește edificiul școlii, aceasta este corespunzător, datoria dela „Albina” însă și altele nu s' corespunzătoare. La școala cea pompoasă ar trebui mai mulți învățători, nu numai unul, căci n-rul pruncilor obligati la școală este peste 200, și încă ce fel de învățători? Învățători harnici, nu cum este dl Bota, care în loc să introducă tineretul în cântări, în cetit și scris, mai bine merge Dumineca la crișma jidanului din Cetea și pentru o glajă de rachiu îl alto-

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta reacția nu primește răspunderea.

Domnitorul nostru nu putea să plece și nu voia. El a încălecat și a plecat spre vuet, ca să vadă ce i.

Din norocire, n'a fost nici un rău. Turcii nu eșiseră din Plevna, călăreții lui Osman erau pe pace în tabără. S'a încălecat raseră Rușii cu Turcii, înainte de vreme; asta era totul.

Domnitorul s'a întors liniștit. Dar dacă într'adevăr ar fi fost cum se credea la început, cine ar fi trebuit să s'asvirlă în perire?

Lupta din ziua aceasta a fost fără isbândă. Rușii au fost bătuți în toate locurile, unde au năzuit cu năvală. Noi am fost potopiți la Plevnița. Singura isbândă a fost a noastră, la Grivița.

Pe dealul „La Observator” aștepta împăratul svrșitul luptei. Era seară. El mai iute ar fi crezut că pot curge apele la deal, decât că nu vor birul creștinii până de seară pe Turci.

Dar rind pe rind li venira știri, că Rușii au fost biruiți pretutindeni.

Sosia și Domnitorul, cu inima sfâșiată și-i spuse ce a fost, căci el toată ziua alergase din loc în loc, și era tot la spatele oștirilor. Pe când vorbeau amândoi, veni vestea, că acum într'adevăr eșise Osman cu

iește altoi și măceșii în sf. Dumineca, cum a făcut chiar și mai zilele trecute, prin ce a scandalizat poporul și tineretul din Cetea ce era de față, care foarte mult ține la sf. zilelor Domnului.

Oare aceasta nu e scandal general, d-le Frâncu? așa supraveghezi d-ta peste școala și învățător?

Părintele Frâncu afirmă sus și tare, că locul pe care s'a făcut groapa pentru stingerea varului necesar la edificarea școlii celei nouă, nu e proprietatea noastră exclusivă, dar, n'are drept, căci locul e al nostru exclusiv propriu, deoarece-nc e chiar lângă biserică gr. cath. și locul acela, precum și roațele de pre el, eu îl folosesc și nu părintele Frâncu. Mai departe zice părintele Frâncu în răspunsul său și afirmă că eu s' fi fanatic în proselitism, căci am venit suflet, cari n'au trecut din „convini-gere”, ci parte pentru elemosină, parte pentru-că mi-aa fost consăngeni. Tatăl sufletului minor a trecut la religioasa gr. cath. înainte de asta cu 3—4 ani, ear sufletul minor a trecut numai după ce a apărut răspunsul meu și așa nici nu l'am pus la nr., căci cu acela ar fi zecă. Tatăl sufletului minor n'a trecut pentru elemosină, precum spune părintele Frâncu, căci e om cu stare materială foarte bună și așa n'are lipsă de elemosină, precum a avut părintele Frâncu, care timp de 6—7 ani a trăit în Blj la sudit, numai cu elemosina, zicând că e gr. cath.

Ear, ca să dovedesc Oc. Public cetitor că cel cari au trecut nu mi sunt consăngeni, parte cumnat, parte nepoți minori, precum afirmă dl Frâncu, cari numai din compătimire fuță de mine ar fi trecut la religioasa gr. cath ca să mă ajute, — pot s'o arat prin act oficial.

Părintele Frâncu nu vede bărnele în ochii săi, ci arată gunoa le în al mei, căci zice că neluțelegările dintre noi nu obvin din cauza procesului pentru salariul învățătoresc, ci de acolo, că dînsul predică poporului moralitatea și respectarea sfintelor taine ale bisericii, ceea-nc mie nu mi convine, dar' ca și vorbește părintele Frâncu de predicare, căci dînsul nu predica cu anii și când predică, nu face alta, decât își înfruntă poporeni că pentru ce nu aduc mai multe preacuri, ear pre sețiile poporenilor le înfruntă să nu-și mai facă podobe, că preotesea deasului nu și mai poate face nimica de ele. Băgama părintele Frâncu prin aceea voeste să combată luxul la popor. Dacă e așa, apoi mai bine ar face, dacă și-ar învăța întâiu pe d-na preoteasă să premeargă cu exemplu și să nu mai dea pe o crăsință 20—30 fl.

oastea și cutreeră vâile, înprăștiară ră-mășițele oștirii creștine. Nu era cine să-i stea împotriva, căci toate oștirile noastre erau oboșite și strivite.

Împăratul, de spaimă că-l ajunge Osman cu oastea, a încălecat și a plecat în galop cu generalii spre tabă a cea mai din urmă.

Sosise noaptea. Tunurile creștinilor tăcură, dar ale Turcilor din Plevna urlau încă. Pretutindeni s'auziau vaeteși răcnete de răniți—că rămăseră pe câmp vro douăzeci de mi de oameni răniți, morții erau peste cincisprezece mi, pretutindeni se vedeau picuri de oșteni îngroz și, rămășițe din batalioane, tremurând de oboșală și de frig și uz până la pele, că plouase toată ziua.

În vremea aceasta de nespuză primăjduire Domnitorul în loc s'alerge pe urmele împăratului, a plecat prin vâi să-și adune oștirea, s'o întregască și să ține pept cu Osman.

El a stat toată noaptea cu Marele Duc pe un deal lângă Grivița. Și era întuțec și ploua, și cu puțini pe lângă el, Domnitorul a petrecut toată noaptea în bătaia focurilor turcești. Flămând și oboșit, și cu sufletul întristat de neisbânda luptei, de perirea atător oameni și de ticloasa și primejduită stare, în care au ajuns oștirile. El a mas

Să vedem acum, cum predică părintele Frâncu moralitatea în popor și să vedem că prinde aceea rădăcină în inimile poporenilor sei ori ba?

Insuși preotul gr. or. din Cetea Ioan Frâncu a bătat pe tatăl seu și i-a luat cu puterea partea cea mai bună de avere, pentru care lucru a fost incriminat la tribunalul din A. Iulia, ținând proces cu tatăl seu aproape 3 ani, cu toate că mai are vre-o 8 frați mai mici.

Dela Ana Raica a împrumutat părintele Frâncu 300 fl. și când la solvire, n'a voit să recunoască datoria și așa a ajuns lucrul la judecatorie; respectiva muere însă a perdit procesul, căci preotul Frâncu e plin de fapte morale și cu învățătorul său, care era singur martor, au marturisit strimă și aceasta s'a întâmplat chiar în săptămâna cea mare a sf. post.

Oare acesta bun serviciu este pentru propagarea moralității și pentru edificarea poporului în credință? Așa se respectază preceptele d'zești? Părintele Frâncu a luat dela o muere văduvă și săracă din Galda-superioară 1 fl. 50 cr. pentru a-i da un extras de curăvie, dar nefigurând în matricula emunțaților, i-a dat alt extras fals, cu care nu s'a putut folosi și venind în d'et la părintele Frâncu, a cerut să-l dea ori banii, ori adevăratul extras; preotul Frâncu însă a dat-o din casă afară l'ajrându-o.

Muerea aceea a venit la mine, mi-a spus toată întâmplarea și m'a rugată să caut eu în matricula, că poate se va afla și căutând am și aflat și îndată i am dat extrasul cerut gratis, căci banii rămăseseră la părintele Frâncu și de extras avea foarte mare lipsă pentru a și scoate pe unicul fiu ce-l avea dela miliție.

Aș ține de un scandal general a amintii despre părintele Frâncu, ceea-nc trebuie să spun în public, dacă dînsul nu se încerca a desvili roadele „muncii” unui preot gr. cat ca mine, dar' așa mi țin de datorie a amintii o faptă „frumoasă” a părintelui gr.-or. Ioan Frâncu, care, deși e căsătorit, ține și servitoare.

În anii trecuți, având o servitoare „neorustică” s'a dus... să nu spuți cum dela dînsul, spunând cătră toți oamenii, că a fost învrednicită și ea a fi preoteasă.

Părintele Frâncu în răspunsul său de încheiere amintește, că dacă și poporul gr.-or. era învrednicit de astfel de păstor ca mine, atunci moralitatea era din temelie zdrobită și urmarea ar fi fost, că în fiecare suflet puteai privi un anarhist, societatea cea mai periculoasă pentru viața omenească.

fără foc, învățit în manta pe pământul gol. Nici măcar cort n'avea de adăp stare.

Și de jure împrejur s'au auzit toată noaptea vaetele răniților, cum cereau apă, cum se rugau să fie învăț și să fie duși la spitale. Dar cine să s'proprie de ei? Pe de asupra lor sburau plumbii turcești.

Amărită noaptea a mai fost aceasta pentru Domnul Românilor. Oștirea Sa împrăștiată și strivită, și Turcii neclintii din locul lor. Și dacă peste noapte vor sosi Turcii, cum să se apere? Insuși El, pentru paza Sa, avea numai un batalion. Puteau să l'învingă-oștea Turcii, să l'prindă, să-l omoare.

Ear mâne ce va fi? De unde s'aduci oștiri proaspete? Perira beții Români cu nemiluita, și mâne cum vor mai sta împotriva lui Osman? Mâne, fără îndoială, li va isbi Osman. Acum, noaptea, l-au ținut pe loc ploaia și oboșala, căci și ai lui s'au luptat toată ziua.

Aceste gânduri muncii au sufletul Domnitorului. Cu ce nădejde porniseră ai Săi astă dimineață, și oată ce s'a ales de ei. Și par'că l-se pustiise pământul, și l-se întunecase mîntea de supărare și de grijă.

(Va urma).

Să vedem, întru cât are părintele Frâncu drept, deci pentru-ca Oc. P. cetitor să l lămurit și în privința aceasta, voi u mal adăpt și a-estea:

O soră a părintelui Frâncu și-a pățit soțul cu necredință, a mers în Rmânia și trăiește în cea mai mare fărâle-lege, ear' un frate al părintelui a bătat pe un poporan al părintelui Frâncu de i-a stricat toți dinții în gură.

Crâncicul părintelui Frâncu a fost în temnița din Alba Iulia pentru crime, ear acum din nou e judecat, afară de aceea cel mai stricat și mai imoral om din comuna, e tot prin cărciume, se bate cu un și cu altul, mai ales Dumineca și în răbitorii, și cu toate acestea, părintele Frâncu, șiuit să servească sf. liturgie cu diavol în biserică și sf. altar. Oare poporeni mei au spus bolta jidanului și 2 pivniți ale poporeni mei, sau al părintelui Frâncu?

Învățătorul părintelui Frâncu, dl Ioan Bota, a defraudat bani din casa „Iulia”, de la soacră sa dintăiu i-a luat un libel de cu acela i-a ridicat fără știrea ei 400 fl. tot de la „Iulia”. Falsificând la mai multe numele, chiar și pe al meu, a scos din multe bănci parale, pentru cari a și arătat la tribunal. La învățătorul părintelui Frâncu se află un magazin întreg de instrumente și requisite anarhiste, precum arame dinamită, etc. cu scop de-a face atentat contra vieții unor persoane.

Oare ea sum sdruncinătorul moralității? Oare eu sum propagatorul anarhismului? Laudă-te gură, că eacă pumnul!

Sapientii satis,

Petru Raica,
preot gr. cath.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII, resp. despartământul protopopesc al Aradului a lansat următoarea

Convocare.

Basați pe dispozițiunile §-lui 23 al statutelor și pe concludul privitor la acur-tă afacere din conferința premerasă, convocăm pe membrii despartământului și pe binevoinții și spriginitori învățământului la prima conferință din anul administrativ curient, ce se va ține în școala noastră confesională din Arad-Șega, Mercuri în 7 Noembrie (25 Octomvre v.) 1900.

Programa:

1. La 9 ore a. m. intruire la gară din Arad și excursiune cu tramvaiul la școala din Șega.
2. Asistare la chemarea Duhului Sfânt.
3. Ascultarea prelegerii în școala membrului Ioan Vancu.
4. După dimiterea școlărilor deschiderea conferinței și bineventarea oaspeților.
5. Constatarea presinților.
6. Autenticarea protocolului conferinței premerse.
7. Raportul presidiului.
8. Executarea concludelor adunărilor generale.
9. Disertațiuni și prelegeri practice.
10. Insciere de membri.
11. Rapoartele casarului și bibliotecarului; arangiarea afacerilor de casă.
12. Propuneri și interpelări.
13. Defigerea timpului și locului pentru proxima conferință.
14. Inchiderea conferinței.

Arad 2/15 Octomvre 1900.

Ioșif Moldovan,
președinte.Ștefan Roșu,
secretar.

Calendar pe anul 1901

s'a pus sub presă

și va apărea curând în editura

Tipografiei Diecesane

(Arad).

Material foarte variat cuprinzând:

Literatură,
istorie,
afaceri bisericești,
parte economică,
târgurile,
poze de tot felul
și 22 ilustrațiuni (chipuri).

Între acestea: portretul P. S. Sale Episcopului Goldiș.

Dintre tablourile dela instalare. Preașcolii Episcopii Popea și Goldiș pe pragul bisericii (imbăcați în ornate), 8 chipuri cu tablouri și mulțimea mare dela instalare; biserica rom. ort. din Oradea (2 chipuri); altarul și inconstanța bisericii (1), mănăstiri din Gaiu etc. etc.

— Toate pe hârtie fină, încât ori care nu pot pune în ramă. —

Prețul calendarului va fi moderat, ca să nu fie prea scump să și-l poată procura.

Celor cari vor desfăcea din aceste cauze, se va da rabat. Se atrage atenția la preț și învătășitori.

Noutăți

Arad, 2 Noembrie n. 1900.

Decorat. D-l Salacz Gyula, primar al orașului nostru, a fost decorat cu coroana de fer classa III. Toți nobilii orașului l'au felicitat pe harnicul primar, ale cărui vrednicii, în ceea ce privește înaintarea orașului, nimeni nu le poate tăgădăui.

Examen de calificare preotească în anul D-ni Dr. Teodor Botis, Ioan Ierocan, Ioan Vraciu și Liviu Rășiu (preot în Chișinău), supunându-se examenului recerut. Au fost calificați pentru parohii de classa I: d-nii Iuliu Lăzărescu, George Petrovič și Iuliu Poplucă, pentru parohia de cl. II.

Comisia de examinare a fost prezidată de P. S. Sa episcopul Goldiș.

Novi advocați români. Dl Dr. Valeriu Morariu, candidat de avocat, o figură simpatică și bine cunoscută și în societatea noastră din Arad, a făcut alături cu bun succes cursura de avocat în Mureș-Ogorheiu. După cum suntem informați, D-sa se va deschide cancelaria de avocat în Bălan, comitatul Aradului.

— Asemenea și dl Dr. Ioan Știama, înțeles de avocat cu succes bun în Mureș-Ogorheiu, în 1 Octombrie a deschis cancelaria advocațională în orașul Dej. — Felicitările noastre!

Incidental dela gimnaziul român din Brașov. Sub acest titlu „Gazeta” din Brașov are un articol pe pagina întâia, arădând, că dl V. Onișiu și a dat demisiu din directoratul școlii în fruntea căreia a stat 6 ani.

„Gazeta” nu spune de ce a demisionat. Nu știam încă născut cu o lună, că era vorba de demisionarea, care este a se vedea în legătură cu afacerea Braniște.

Sfințirea de biserică. În Dumineca trecută s'a sfințit biserică română gr-or. din Mădona nouă, având de nași pe d-na Silvia Oprea și pe cunoscutul donator părintele I. Petrovič din Ciciova-română. Actul sfințirii l'au îndeplinit preoții din loc Traian

Oprea și Aurel Popovici cu asistența bine glasuitoare a Corneli Panciovan, capelan în Jertof. Solemnitatea s'a făcut cu mare pompă religioasă, participând la ea mulțime de public român și străin. În frunte cu autoritățile civile din comună. Preotul Petrovič a făcut bisericii un dar de 100 coroane. Sfințirea a fost reclamată de repararea ce s'a făcut bisericii, acoperirea cu tînichie și pictură dinlăuntru, cu care s'au spăsat vr'o patru mii coroane. În ziua sfințirii după amiezul s'a arădat apol joc popular în curtea bisericii, ear' seara s'a dat un bal. Petrecerea a fost reușită, ear' balul bine cercetat a adus bisericii un venit curat de 60 cor. Nu de mult s'au făcut porți de fer la curtea bisericii, ear' acum cu repararea edificiului întreg părintele Oprea a mai pus la dosar una din frumoasele sale vrednicii. Laudă de asemeni aduc neobositul învătășitor Ștefan Gava și comitetului parohial.

R. Bortosiu.

Cas de moarte. Venerabilul părinte Petru Simion, paroh în Sibiu (suburbul Iosefin), a îndurat o grea lovitură. Buna sa soție Maria Simion a reposedat Duminecă (28 Oct) în vîrstă de 26 ani. Inmormântarea s'a făcut Marți (30 Oct) în cimitirul gr. or. din suburbul Iosefin — Fie-i țărîna ușoară!

Postă nu glumă. Azi, 2 Noembrie, am primit din România „Voința” dela 24 Septembrie. În America ajunge mai iute, decât în fericița noastră Ungarie.

Himen Dl Ioan Perjan, vice notar în Borlova și Eufrosina Mihai din Caransebeș își vor serba cununia la noi, în 30 Octombrie (12 Noembrie) p. m. la 2 oare în biserica gr. or. din Caransebeș.

„Soarele” este titlul unui nou organ al școlilor și bisericilor române din Turcia. Numărul prim al noului ziar a apărut deja și programul lui este, să lupte pentru progresul școlilor și al bisericii române din Turcia. „Soarele” promite a exclude din coloanele sale politica cu totul, și să se ocupe numai cu chestiuni școlare, bisericești și economice. „Soarele” apare și se vinde în Macedonia.

Expoziția de vite, aranjată de „Ruiniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” se va ține Duminecă în 4 Noembrie n. a. c., în opidul Mercuria. La această expoziție sunt admise vitele locuitorilor din comunele Mercuria, Jina, Rod, Dobârca, Apoldul-de-sus, Apoldul-de-jos, Ludoș, Gârbova, Răciu și Cărpeneș.

Un congres al meseriașilor români. Sâmbătă s'a deschis în București cel dintău Congres al meseriașilor români din toată România. Președintele al Congresului a fost ales dl Tache Georgescu. În prima zi a Congresului s'au citit mai multe memorii ale meseriașilor din diferite orașe, s'au făcut mai multe propuneri și s'a expedit o telegramă M. S. Regelui la Sinaia. În seșinta de Duminecă s'a discutat și s'a votat un memoriu al meseriașilor din București, destinat a fi prezentat Corpurilor legiuitoare pentru a servi ca basă a unui proiect de lege pentru încurajarea meseriașilor români. Duminecă după amiezul s'au primit mai multe moțiuni și s'a recunoscut ziarul „Meseriașul” ca organ al corporațiunii. După ce s'a declarat închisă discuțiunea asupra memoriului meseriașilor, președintele Congresului a pronunțat o entusiastă cuvîntare, în care aduce elogii operei congresului și a propus, ca dl Brătescu să fie în sarcina cu prezentarea memoriului meseriașilor. Seara n'a dat un banchet, la care au participat 160 persoane.

O scenă înfloritoare Zilele trecute s'a întîmplat în Bonyha (Bonyha) o scenă înfloritoare. Niste furt s'au dus la un om să-și iure vitele din grajd. Grajdul fiind încuiat, hoții n'au avut pe unde să intre decât pe o fereastră. Unul a și început să intre, însă cu picioarele înainte, fiindcă era prea mică fereastra. Din întîmplare stăpînul era tocmai în grajd și văzînd proba hoțului, a luat îndată un streang și a legat picioarele lui așa, că hoțul nu era nici în grajd, nici afară. Apoi eșind afară, a început a striga după ajutor. Într'aceea se uită, că ce e cu omul legat pe din afară și spre mai marea lui spaimă vede, că omul legat nu are cap. Soțul hoțului văzînd că e prins, ca pe el să nu-l tradese, l'au tăiat capul și l'au dus cu el. Scena era cât se poate de înfloritoare;

și toți locuitorii au fost cuprinși de fiori la astfel de vedenie.

Societatea „Ioan Popasu” a tinerimii dela liceul din Brașov s'a constituit în modul următor: Preș. Dl prof. Marcu Jantea. Vice-pres. Demian David cl. VIII gim. Secret. I. V. Glajariu cl. VIII gim. Secret. II. I. Răfiroiu cl. VII gim. Cassar. N. Constantin cl. VII gim. Controlor A. Oancea cl. VIII gim. Bibliotecar V. Motoașcă cl. VIII gim. Vice-bibliot. I. Cristodoranu cl. VII gim. Comisia literară: P. N. Gușăilă cl. VIII gim. S. Mircan cl. VIII gim. N. Orghidan cl. VIII gim. P. Nistor cl. VII gim. G. Popp cl. VII gim. I. Tohăneanu cl. VII gim.

Comisia bibliografică: V. Voinea cl. VIII gim. N. Stingha cl. VII gim.

Coroana polonă, după cum se anunță din Danzig, s'ar fi găsit tocmai acum, ascunsă într'un părete al vechiului castel din comuna Renski (în Prusia-vestică). Acest castel a fost odinioară al familiei polone Odalmsky, ear' azi al polonului Nilmiski.

Carte de bucate. Tocmai acum a eșit de sub tipar partea II din „Poftă bună”, carte de bucate, scrisă de Zotti Hodoș. Partea primă este deja foarte răspîndită; partea a doua, apărută acum, conține o sută șasezece de rețete de bucate. Au trimis rețete următoarele doamne și domnișoare: Victoria Ardeleanu, Ada Bălaș, Nettă Călcinar, Eliza Curta, Ida Faur, Maria Ghidau, Ana și Cornelia Hodoș, Sidonia Maior, Letiția Oncu, Sofia Pap, Livia Popovici ș. a. Ca și în partea I, rețetele sunt scrise pe înțelesul tuturor. La sfîrșit se dau și câte-va menu-uri.

Partea a doua costă numai 28 cr. și 3 cr. porto. A se adresa de adreptul la d-na Z. Hodoș în Caransebeș. Tot acolo se poate comanda și partea I, trimițînd cu mandat postal 70 cr. și 5 cr. porto.

„Noua Revistă Română” pentru politică, literatură, știință și artă, în Nr. 20 din 15 Octombrie 1900, are următorul sumar: Chestiunea israelită: A. Esmein, Henry Fouquier, P. Cauwés, Charles Richst; Opinia publică europeană și chestiunea israelită în România (a cincia serie). Studii sociale: C. R. Motru: Un nou ziar, un bun curent. Ioan Măgură: Meetinguri. Const. Al. Ionescu: Încercări de psihologie etnologică. Literatură și Folklor: Artur Gorovei: Asupra literaturii noastre populare. Ioan Adam: Nenoroc (nuvelă), S. Fl. Marian: Bonzariul. Striga. (Din datele și credințele Românilor despre insecte). Note și discuțiuni: N. Iorga: Cum face dl Gr. Tocilescu „ediția a doua” a operelor sale. Ștefan I. Răsnovanu: Psihologia artistului dramatic (Anchetă asupra artiștilor de la Teatrul Național). Ilie Bărbulescu: O îndreptare paleografică istorică. Mișcarea literară și științifică: Ion Kalinderu: Portul bărbel și părulul la Romani. Haralamb G. Lecca: Sexta (versuri). Suplimentul I Jubileu: de 200 de ani al bisericii unite. Din Bucovina. Condițiunea străinilor în Țara-Românească din vremurile cele mai vechi până la 1717. de Const. V. Obedeanu. Complotul contra M. S. Regelui Carol I, de Em. Miclescu. Evoluția socialismului. Suplimentul II: Omul situației de C. I. Apriel. Elegie (poesie) de C. Văidănu. Intre foști prieteni (scrisoare), de I. D. Manolache. Ruine (poesie) de A. d'Yris. Sănătate Doamnei de Gr. Crețescu. Răsboiul de P. T. Coandă Concertul Wolfstahl.

Abonamentul: În toate țările uniunii postale: Pe un an face lei 24. Abonamentele se primesc la administrațiunea revistei, precum și la birourile uniunii postale. Redacțiunea și administrațiunea Pasagiul Român, 20. București.

BIBLIOGRAFIE

Două anuare.

(Reflecțiuni).

E vorba de **Protocoloalele** adunărilor generale ale Reuniunii învătășitorilor români de la școlile confesionale din protopopiatele: Arad, Borșineu, Buteni, Chișineu, Hălmagiu, Radna și Șiria, pe anul 1899 și 1900, în cari ni se prezintă silințele și—progresele realizate de învătășitorii noștri, în doi ani succesivi. Avînd la îndemînă cele două Protocoloale am fost tentat să fac o comparație, să ved dacă pot găsi urma progresului în succesiunea anilor.

În broșura de pe 1899 găsim lucrări pedagogice și în parte literare, semnate de: Iosif Tisa, I. Groșorean, P. Givulescu, Vasilie Suciu, Demetrie Boariu, Mihail Vidu, Demetriu Micu, Petru Vancu.

În broșura de pe 1900: Paul Dirlea

senior, Petru Vancu, Solomon Giurcone, Vasiliu Enciu, Mihail Vidu, Pavel Dirlea junior. Ceia ce va să zică, în doi ani de zile sunt 11 învătășitori cari sunt în stare să mai facă o mică lucrare; sunt 14 eaborate numai, cari pot fi citite la adunarea generală și publicate în anuarul Reuniunii, când numărul membrilor este aproape de 300.

Faptul este desolător!

Nimeni nu se așteaptă dela învătășitorii noștri ca să surprindă lumea cu idei noi și cu soluții pedagogice, dar cu drept cuvînt putem să ne așteptăm la mai multă muncă.

În loc să sporească numărul conferențiarilor, ei scade! Lucru ne mai pomenit, într'o stare normală.

Ne găsim în fața unui simptom îngrijitor, care trebuie să dispară.

Sau se ocupă învătășitorii de alte lucruri decât le incumbă datoriei, sau nu se ocupă îndeajuns de cele ce ar trebui să le formeze deosebita lor preocupățiune: cultivarea proprie și formularea cercetărilor și experiențelor proprii, spre a le expune cercetărilor criticele sau pentru edificarea colegilor din Reuniune; și amîndouă casurile se cere o schimbare a lucrurilor.

Ca publiciști ne facem datoria, semnaland răul.

O domnișoară română caută loc de-a fi aplicată ca guvernantă fie la o familie bună, fie la vr'un institut de educațiune.

Posta Redacției.

I. N. în S. Nicolau-mare. Direcțiunea n'a ținut încă seadință pentru a vota ajutor ucenicilor români.

N. N. în Gârbovești și I. S. B. în Boroșvici. Ar fi bine să abstați dela publicare, deoarece tocmai acum vedem cu plăcere, că s'au luat măsuri a se face pace și să nu se mai certe Români din acele părți.

N. B. în Boroșvici. Nu e nici o trebuință să răspunzi atacurilor din acea țară ne-rușinată, în care începînd cu episcopul Aradului, au fost atacați pe rînd toți Români enștiși și harnici.

„Din Arhidiocesa”. A sosit la încheierea foii.

Amic, Timișoara. E o hotărîre luată de toți amicii noștri, ca de spurcăciunile acelei foi nici odată să nu ne ocupăm, ori-ce ar scrie.

Posta Administrației.

Dlul Dimitrie Porumb în Toboliu. Rabat la abecedarele trimise nu dau autorii. Dlul Pe ru Gerșar în Reșița. Am primit 2 cor. pe sem. II. din anul trecut 1899; mai aveți a ne solvi încă 4. cor. pe anul acesta.

Dlul Georgiu Pop, preot în Darvaș. Cele 4 coroane primite la prima Noembrie 1900 sunt pe anul trecut 1899, ear' pe anul acesta ne datorăți cu alte 4 coroane, pe cari vă rugăm a ni-le trimite.

Abonamentul Nr. 1058 din Coroiu.

Destul de rău din partea dlui preot că se folosește de foile altora, fără-ca să-și țină de datorință a-și abona șie-și o foie românească. Vorba e că d-voastră sunteți răspunzător cu abonamentul pe 1900, cu cor. 4 — pe cari vă rugăm a ni-le trimite, căci noi nu purtăm vina și nu putem să fim păgubiți.

D-lul Nicolae Mariș în Cherechiu. Bani primii acum sunt pe jumătatea întâia a anului acesta; mai aveți dar încă 2 coroane pe a II-a jumătate de an de plătit.

D-lul Isidor Sucu, preot în Erdő-Sat, György. Din suma de 4 coroane primite 2 sunt pentru al II-lea sem. din 1899, — prin urmare mai aveți 2 coroane pe al II-lea sem. din 1900 de solvit.

ECONOMIE.

Prețurile dela 31 Octombrie din Arad:

Grăul cel mai bun	cor. 7.14—7.40.
Cucuruz	5.25—5.50.
Săcară	5.10—5.15.
Orz	5.50—5.60.
Ovės	4.70—4.90.

Pețul porcilor.

Conform buletinelor din B. Pesta Kőbánya (Steinbruck).

Porci: tineri, grei îngrășați de peste 320 kilogr. perechia: bani 98 — 99.

Tineri mijlocii în greutate de 251—320 Chilogr. perechia bani 97—98.

Tineri ușori în greutate de 250 kilogr. perechia: bani 98—99.

Porci de Sărbia grei de peste 260 Chilg. perechia: bani 98—97 și ușori de peste 210 Chilg. perechia: bani 94—95.

Editor: Aurel Popovici Barșianu. Red. respuns: Ioan Russu Șirlianu.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:	
Pe un an	Cor. 20.—
Pe 1/2 an	10.—
Pe 1/4 an	5.—
Pe o lună	2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an	franci 40—
--------------------	------------

NUMERI DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o înțindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale

foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipl pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“.

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piéta Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vană. Dușuri exelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi euceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 6—

Instrumente musicale

cu prețul de fabrică și în condiții avantajoase se găsește în depositul lui

JOSIF KRISPIN

(Fondat la 1850) Arad, strada Deak Ferencz 28.

Adică: plane lungi și scurte, Mignon, Pianino, Harmoniu, vioară, violoncel, contra-bas, flaut, clarinet, coarde și arcușuri. Plane din următoarele fabrici: Bösendorf, Ehrbar, Schweighofer, Productiv-Genossenschaft, Hoffmann, Dörr, Stelzhammer, Stingl, Prokisch, Pokorny, Koch și Korselt, Thek, Petrof, Partart, Beregszászy, Sponnagel, Magrini, Lindholm, Werhel, Kern „Lira“.

Taxa pentru imprumutări, pe lună 3-20 coroane.

480 4-12

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

488 24-59

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rentă.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Călan, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuiale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de

18-50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși mi-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de Imprumut pe ipotece și moșii 453 24-34

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-nt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marea poștală

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9-11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argiat viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și Iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zachăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, lupsrea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masagiu sau împachetare. — În trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camee pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtie, de plumăni, cum și pentru dilatare de plămâni și astma. — În trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. În trebuințarea odată: 60 c.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalescențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamenilor desvoldați, cari sufer de morburi de inimă și de strâmțarea oșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce li-o prescrie medical sșu propriu, sau după sfatul ce însumi li li dau. Ori-ce îndeplinire a curei se înțeapă sub veghierea mea pe sa ala

Dr. A. HECHT,

450 37-37

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr 270